

## WYCIECZKA DO BOCHNI I WIŚNICZA

W dniu 22 marca 2018 r. 41 uczniów naszej szkoły, głównie z klas siódmych, wraz z 4 nauczycielami - opiekunami i 2 rodzicami wzięło udział w wycieczce do kopalni soli w Bochni oraz zamku w Wiśniczu.

Bocheńska żupa to nieczynna zabytkowa kopalnia soli, która prowadziła eksploatację od 1251 do 1990 r. Początki kopalni sięgają jednak 1248 r., gdy odkryto tu pokłady soli kamiennej. Odkrycie to wiąże się z legendą o św. Kindze i jej pierścieniu, który wrzucony do szybu kopalni na Węgrzech, odnalazł się w Bochni. Od średniowiecza bocheńska kopalnia była przedsiębiorstwem królewskim, przynoszącym olbrzymie dochody Rzeczypospolitej. W XVII w. głębokość kopalni osiągnęła około 300 m.

W XVII w. za przyczyną wojen i upadku gospodarczego kraju nastąpiło zahamowanie rozwoju przedsiębiorstwa. Po 1772 r. kopalnia dostała się w ręce austriackie i przez okres rozbiorów pozostawała pod ich kontrolą. Dopiero w XX w. z powodu wyczerpujących się pokładów soli i związanej z tym nieopłacalności wydobywania nastąpiło zaniechanie produkcji na skalę przemysłową. W 1981 r. historyczne wyrobiska kopalni wpisano do rejestru zabytków, a sama kopalnia przekształciła się w obiekt turystyczny i leczniczy. Wizytówką przedsiębiorstwa ze względu na specyficzny mikroklimat stała się komora Ważyn - największe podziemne pomieszczenie w Europie wykonane przez człowieka. W 1990 r. w kopalni ostatecznie zakończono przemysłowe wydobywanie soli. Z wielu zabytkowych urządzeń w kopalni funkcjonuje nadal sprawny i okazjonalnie uruchamiany mechanizm napędowy wind w szybach napędzany maszyną parową. Jest to unikatowy w Europie czynny zabytek techniki. W dniu 6 października 2000 r. bocheńska kopalnia została wpisana na listę „Pomników historii Polski”, a 23 czerwca 2013 r. na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości UNESCO.

Drugim obiektem zwiedzonym przez naszych uczniów był zamek w Wiśniczu, wzniesiony przez Jana Kmitę w 2. połowie XIV w. i rozbudowywany przez jego potomków i spadkobierców. W 1593 r. posiadłość wiśnicką kupił Sebastian Lubomirski, którego syn Stanisław w latach 1615–1621 podjął się rozbudowy rezydencji. Projekt barokowej przebudowy i umocnień bastionowych opracował dla niego słynny architekt Maciej Trapola. Po przebudowie zamek stał się jedną z najpotężniejszych twierdz w Rzeczypospolitej szlacheckiej.

W czasie potopu szwedzkiego zamek niestety poddał się bez walki najeźdźcom, ponieważ zabrakło odpowiedniego dowódcy zgromadzonych w nim wojsk. Szwedzi ograbili zamek z całego wyposażenia i zniszczyli zabudowania tak dalece, że twierdza już nigdy nie odzyskała dawnej świetności.

W XVIII w. zamek stał się własnością możnych polskich rodów - Sanguszków, Potockich i Zamoyskich. Po pożarze w 1831 r. został ostatecznie opuszczony. W 1901 r. zrujnowany został wykupiony z rąk prywatnych przez Zjednoczenie Rodowe Lubomirskich, którzy rozpoczęli remont rezydencji. Od 1928 r. odbudowę i konserwację zabytku kierował znany badacz prof. Adolf Szyszko-Bohusz. Po wojnie zamek przejęło państwo, a od 1949 r. prowadzone były prace przez prof. Alfreda Majewskiego mające przywrócić mu całkowicie dawny wygląd.

Zamek przedstawia się imponująco. To ogromna wczesnobarokowa budowla z elementami renesansowymi, zbudowana na planie czworoboku z wewnętrznym dziedzińcem. Posiada cztery baszty w narożach i dobudowaną od północno-wschodniej strony kaplicę z kryptą grobową Lubomirskich oraz od południowo-wschodniej wolno stojącą tzw. Kmitówkę. Na drugim piętrze, przy Sali Rycerskiej, mieści się galeria widokowa, z której rozciąga się piękny widok na miasto Nowy Wiśnicz i okolice. Budowla otoczona jest dobrze zachowanymi i unikatowymi fortyfikacjami bastionowymi z bramą wjazdową z początków XVII w.

Zamek wiśnicki to także miejsce związane z polską tradycją sztuki kulinarnej. Tu bowiem w XVII w. powstała słynna książka kucharska - kompendium Stanisława Czernieckiego, kuchmistrza księcia Stanisława Lubomirskiego, które do XIX w. doczekało się aż dwudziestu wydań.

Wciąż jeszcze odnawiany zamek w Wiśniczu znajduje się na liście obiektów uznanych za „Pomniki historii Polski”.